

VEJLEDNING FOR BENYTTELSE AF FANER OG FLAG

**VED DE
FRIVILLIGE
SØNDERJYSKE
BRANDVÆRN.**

Forord

Denne vejledning er udgivet af Sønderjysk Frivillige Brandværnsforbund i et forsøg på at svare på de mange spørgsmål, der dukker op i forbindelse med brug af faner og flag ved brandværnene. En del af denne vejledning er en direkte kopi af den af Danmarks - Samfundet udgivne "Sådan bør man bruge Dannebrog" men er suppleret på flere områder. De supplerende oplysninger stammer bl.a. fra Hærens Eksersitsreglement og fra svar fra Den Kongelige Livgarde (via Chefsergent O. Holdt, Flyvestation Skrydstrup).

Hvis der er brug for yderligere oplysninger står Sønderjysk Frivillige Brandværnsforbund til rådighed med den viden vi har, og hvis vi ikke direkte kan komme med en løsning, vil vi efter bedste evne forsøge at finde et svar.

Er der mangler og tilføjelser til denne vejledning, vil forbundet gerne have besked, så vi kan gøre denne vejledning bedre.

Der skal i dette forord lyde en tak til Danmarkssamfundet for at vi måtte kopiere deres vejledning og til Chefsergent O. Holdt, Flyvestation Skrydstrup, for hans altid udførlige svar på vore spørgsmål.

Billederne i dette hæfte er optaget ved brandstationen i Røde kro.

Billederne med æresvagten ved kiste er stillet til rådighed af familien efter Æresbrandkaptajn Peter Hansen, Røde kro Frivillige Brandværn.

Denne vejledning må gerne kopieres med kildeangivelse.

Indhold

	SIDE
FORORD	2
INDHOLD	3
INDLEDNING	4
DANMARKS-SAMFUNDET 1908-1997	7
FLAGETS UDSEENDE	8
FLAGSTANGEN OG FLAGETS STØRRELSE	10
FLAGKALENDER	11
FLAGSTIK	12
DANSKE FLAGDAGE	13
Civile flagdage	13
Forsvarets flagdage	13
FLAGNING PÅ HALV STANG	14
FLAGNING MED DANNEBROG SAMMEN MED ANDRE NATIONERS FLAG.	15
DANNEBROG SOM UDSMYKNING	17
DANNEBROGSFANER	18
Faneindvielse	18
FANEBÆREREN	21
HILSEN MED FANEN	23
FANER VED STÆVNER OG OPTOG.	24
Opstilling	24
Ret og rør med en fane	24
Uddeling af hædersbevisninger	25
March	26
Fanemarch	26
Afslutning	26
Afvikling af festmarch.	27
FANER VED FESTER	28
DANNEBROG VED KIRKELIGE HANDLINGER	29
Dannebrog ved bryllupper.	29
Dannebrog ved festgudstjenester og højmesser.	29
Dannebrog ved mindehøjtideligheder.	29
Æresvagter.	29
Dannebrog ved begravelser og bisættelser.	30
Fane ved ceremonielle kransenedlæggelser.	31
OPBEVARING AF FANER	32
FORSIKRING	33
FORHOLD VED OPLØSNING AF FORENINGEN.	34
GAMLE FANER	35
Udtjente flag og faneduge	35
INDEX	36
ILLUSTRATIONER	37

Indledning

Vi flager meget i Danmark både i den almindelige hverdag og ved højtidelige lejligheder. Formålet med denne bog er derfor at yde vejledning til enhver, der ønsker at bruge Dannebrog på rette måde.

Vi danske kan lide at være uformelle, det er en del af vores livsstil, som vi ynder at rose os af. Men direkte formløshed går meget dårligt sammen med brugen af vort nationale symbol. Dannebrog er mere end et stykke bearbejdet stof på en stang, og man bør derfor overholde visse regler og sædvaner i forbindelse med vort mere end trekvart årtusinde gamle flag.

Det ældste danske flag var *Ravnefanen*, en rød dug med »Odins Ravn« broderet i sort. Den blev kendt videnom som vikingernes samlingsmærke og kaldtes *Danebroge*, dvs. danernes klæde (mærke). Skrivemåden er i tidens løb ændret til *Dannebrog*.

Efter kristendommens indførelse måtte Odins Ravn vige for det kristne symbol, korset, og Dannebrog med det hvide kors på rød bund har sandsynligvis omkring år 1200 været et korsfarermærke i forbindelse med forsøg på at kristne det hedenske Estland. Den folkelige overlevering og senere skriftlige beretninger har sat Dannebrog oprindelse i forbindelse med det endelige slag ved borgen Lyndanisse i Estland den 15. juni 1219. Flagets uventede tilsykekomst i den stærke blæst »som sendt fra himmelen« opildnede de hårdt trængte danske under kong Valdemar til den endelige sejr, og siden da har Dannebrog været danskernes nationale symbol, omend det først relativt sent blev »hvermands eje!«. I mange århundreder var det simpelthen kongens flag, ikke mindst som samlingsmærke i krig, og heraf fulgte, at det også efterhånden blev orlogsflådens flag.

I tidens løb er der på det militære område fastlagt en lang række regler og anvisninger om Dannebrog og dets anvendelse. Disse bestemmelser er i denne bog kun omtalt i de tilfælde, hvor de senere har haft betydning for den civile anvendelse af Dannebrog.

Følgende kronologiske oversigt vil kunne belyse dette:

- 1219 Dannebrog (den røde dug med det hvide kors) omtalt første gang i forbindelse med slaget ved Lyndanisse den 15. juni.
- 1375 ca. Dannebrog afbildet første gang i farver og betegnet som Kongen af Danmarks flag (findes på Nationalbiblioteket i Bruxelles).
- 1748 Regler om, at handelsflåden skal bruge Dannebrog som stutflag, mens skibe tilhørende staten eller med tilladelse fra og særlige opgaver for staten skal føre Dannebrog som splitflag. Samtidig fastsættes de mål, som stadig er gældende for stutflag, splitflag samt de forskellige på skibe anvendte flag og vimpler (i rigning, stævn osv.).
- 1854 Tidligere bestemmelser, således et indskærpende forbud fra 1833 (!), hvorefter det ikke var tilladt private at hejse Dannebrog, ophæves.
- 1865 Indregistrerede lystfartøjer må føre orlogsflaget (se senere 1939) med YF i øverste stangfelt (YF = Yachtflag).
- 1888 Dansk Forening for Rosport må på bådene føre orlogsflaget med DFFR og to korslagte årer i øverste stangfelt.
- 1934 Dansk Kano- og Kajak Forbund må på sejlkanoeer føre orlogsflaget med D.K.F i øverste stangfelt.
- 1939 Flagreglement for Søværnet, stadfæstet ved kongelig resolution af 25. oktober, siger: Orlogsflaget er et splitflag af dybrød farve med hvidt kors. (Populært taler man om kraprød i modsætning til Dannebrogsrød).
- 1949-1951 Det Danske Spejderkorps, KFUM-spejderne og FDF/FPF får tilladelse til på bådene i deres sejlergrupper at føre orlogsflaget med pgl. korpsmærke i øverste stangfelt.
- 1957 Da indregistrering af lystbåde afskaffes, ændres bestemmelsen af 1865 om YF-flaget til, at alle lystfartøjer kan føre dette flag.
- 1957 Det tillades private at flage med finsk, islandsk, norsk og svensk flag (også uden Dannebrog) uden særlig tilladelse.
- 1966 Til de netop nævnte flag føjes nu FN-flaget.

- 1966 Politimesteren på stedet vil kunne give tilladelse til flagning med fremmede, af Danmark anerkendte stateres flag fx. i forbindelse med internationale stævner, kongresser, udstillinger osv. Der skal samtidig flages med Dannebrog i mindst samme størrelse og type, og på en ikke mindre fremtrædende plads. (Se nærmere side 18).
- 1989 Der kan frit flages med EU-flaget.

Slaget ved Lyndanisse
efter loftsmaleri af professor Kræsten Iversen
Tronsalen, Christiansborg

Danmarks-Samfundet 1908-1997

Udsendelsen af denne 6. udgave 1997 er sammenfaldende med Danmarks-Samfundets 85 indsamling, og det forekommer derfor naturligt at medtage følgende kortfattede facts om organisationens virke.

Stiftelsen i 1908 fandt sted i en periode præget af den internationale spænding forud for 1. verdenskrig og af nationale politiske brydninger. Dette fik en kreds af borgere til at danne Danmarks-Samfundet med det hovedformål at styrke det nationale sammenhold.

En meget vigtig beslutning blev truffet allerede på det stiftende møde, da man bestemte, at arbejdet skulle ske på upolitisk grundlag, således som det var naturligt omkring det nationale symbol *Dannebrog*.

Efter 4 års intenst arbejde var organisationen blevet landsdækkende, og samtidig opstod ideen om at begynde en årlig landsindsamling den ordninger med respekt 15. juni, der samtidig blev kaldt *Valdemarsdag*, ligesom det lille flag, der solgtes, fik betegnelsen Valdemarsflaget, som det jo stadig kaldes. Tilladelsen hertil blev givet af Kong Christian 10. i 1912.

De indkomne midler blev fortrinsvis brugt til anskaffelse af flag- og fanemateriel, som skænkedes til organisationer, primært de to store grupper af ungdomskorps samt idrætsforeningerne - og desuden til en noget mindre gruppe bestående af bl.a. pensionistforeninger, soldaterforeninger, folkedansere, skoler og børnehaver, danske foreninger i udlandet og mange andre spredt i befolkningen i bred forstand. Disse grupper virke er stadig præget af, at de viser flaget herhjemme og i udlandet til gavn for Danmark.

Gennem de første 88 år er der indsamlet ca. 17 mill. kr., som er brugt til anskaffelse af godt 27.000 faner og et tilsvarende antal flag.

Danmarks-Samfundets styrke ligger dels i den baggrund, der altid vil være til stede, når der virkes for landets samlende symbol, dels i at arbejdet udføres uden en betalende medlemskreds. Opgaverne løses af en frivilligt arbejdende kreds af unge og ældre, der slutter op om flagsalget - den nødvendige økonomiske baggrund for vort virke.

Vi arbejder i praksis som en »hjælp-til-selvhjælp-organisation« således at de foreninger m.fl., der har modtaget faner eller flag, gennem alle årene har forstået nødvendigheden af at bidrage gennem hjælp til flagsalget på Valdemarsdagen for at skaffe midlerne til at betale det indkøbte materiel.

Desuden varetager Danmarks - Samfundet flagets interesser bl.a. ved udgivelsen af publikationer som den foreliggende og ved besvarelse af de spørgsmål, der indløber, når der rejses tvivl om flagets rette anvendelse.

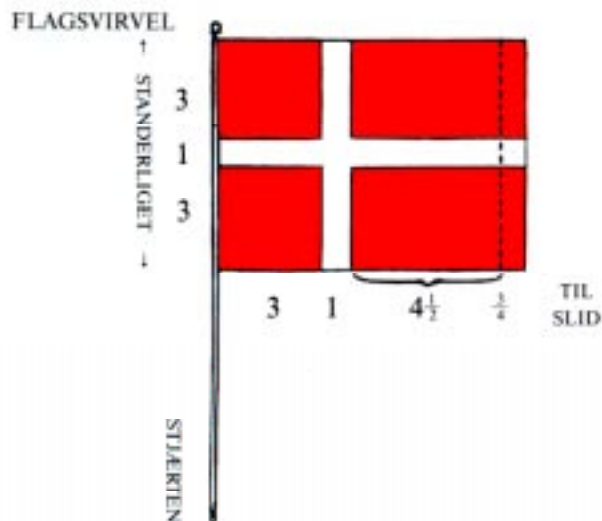
I den forbindelse er det værd at nævne, at der ikke til dato er vedtaget en speciel »flaglov«, men at brugen af flaget er baseret på gamle »forordninger« og enkelte »cirkulærer«. Denne ordning giver mulighed for fortolkninger af de forskellige spørgsmål, der opstår, når landets samlende symbol indgår i dagliglivets vidt forskellige foreteelser under lige så forskellige vilkår.

Hovedindholdet af denne bog handler naturligvis kun om emner af generel betydning, når fanen eller flaget anvendes. Som et eksempel på et ekstraordinært spørgsmål, der må besvares ud fra det enkelte tilfælde, kan nævnes guldbrylluppet, der fejres på en langfredag eller på 9. april (flaget på halv henholdsvis hele dagen og til kl. 12.02). Vort svar må nødvendigvis afgøres ud fra respekten for flaget og for almindelige etiske synspunkter. Feststemt musik og sang foran hjemmet kan ikke forenes med flaget på halv stang, og det naturligste vil derfor være, at der flages på hel uanset dag og dato. Dette blandt mange andre eksempler på forespørgsler vil vise, at en fornuftig og rimelig fortolkning af de givne forordninger med respekten for flaget i behold kan tjene Dannebrog's interesse på en værdig måde.

Flagets udseende

Reglerne for det almindelige flags (stutflagets) udseende stammer fra en forordning af 11. juli 1748 om handelsskibenes flag. Forordningen fastslog, at flaget skulle være »rødt med hvidt kors uden split«.

Enhver, der anskaffer flag, må sikre sig, at proportionerne er rigtige.

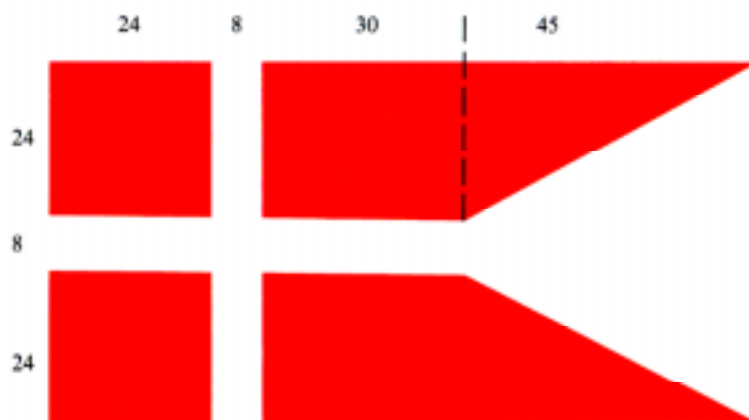

Stutflag

Bredden på det hvide kors danner basis for størrelsen på de røde felter.

Felterne nærmest stangen er kvadratiske med sider der er 3 gange korsets bredde og de lange felter er rektangulære, hvor langsiderne er 1 1/2 gang stangfeltets mål. Disse mål overholdes for faneduge, men for flag, der udsættes for hårdt vejrlig tillægges ca. 3/4 korsbredde i total længden til reparation ved ombøjning og ny søm, når flaget flosser.

Dannebrog som stutflag har altså et forhold mellem bredde og længde som 3:4. (Man taler i fagsproget altid om bredde og længde på en flag eller fanedug, som om den er placeret fx. på et bord).

Splitflag

Splitflaget, der hovedsagelig er forbeholdt Kongehuset samt statens myndigheder og institutioner, har disse proportioner:

Korsets bredde er 1/7 af hele flagets bredde. Firkanterne nærmest standerliget er kvadrater, hvis sider er 3/7 af flagets bredde. Længden af de yderste firkanter er 5/4 af kvadraternes sider. Splitterne er halvanden gang længden af de yderste firkanter.

I tidens løb har en del større institutioner, virksomheder mv. af privat karakter fået særlig tilladelse til at benytte splitflag.

Splitflaget er ofte gjort til genstand for udsmykning.

Flagstangen og flagets størrelse

Opmærksomheden henledes på, at det hedder at hejse og nedhale (hale ned), mens »at stryge flaget« er et gammelt udtryk for at overgive sig!

Flagstangen bør være forsynet med en flagknop. Flagstangen er sædvanligvis hvidmalet eller behandlet som en mast. Den må aldrig være kulørt eller sribet endsige flerfarvet.

Flagets størrelse må stå i passende forhold til flagstangens højde. Efter den udviklede praksis skal standerliget være ca. 1/5 af en fritstående flagstangs højde. Hvis flagstangen er anbragt på en høj eller en bygning, bør standerliget være større efter skøn i hvert enkelt tilfælde.

På husfacader, hvor flagstangen ligger vandret ud fra huset, bør standerliget være ca. halvdelen af stangens længde, og på skråtstillede stænger lidt over tredjedelen af stangens længde.

Det anbefales at anvende stormflag, hvis der på flagdage er stærk blæst. Et sådant stormflag har et standerliget på 1/10 af den fritstående flagstangs højde.

I lejre og lignende steder hvor der flages hver dag, opfordres man til at benytte stormflaget til daglig, således at det store flag kun anvendes på særlige flagdage.

Vimpel

Længden af en vimpel bør være ca. halvdelen af flagstangens højde. Hvis der bruges vimpel, bør den være hejst dag og nat og kun halet ned, når flaget skal hejses.

Enten flagstangen står med eller uden vimpel, vil det være klogt at slå flaglinen et par gange løst omkring stangen. I fugtigt vejr trækker linen sig sammen. Når linen er slået løst om flagstangen, kan man undgå, at en spændt line krummer stangen, eller at den kommer til at slå imod den, hvorved der frembringes en enerverende lyd og stærkt slid på linen.

Flaglinen skal være hel og uden knuder. Flagets hejsning og nedhaling foregår ved hjælp af et simpelt trisseværk i flagknappen. Denne mekanisme og flaglinen bør efterses (flagstangen lægges ned) så hyppigt, at line og trisseværk i enhver situation fungerer efter hensigten.

En mislykket flaghejsning kan være en pinlig oplevelse, som man ikke bør udsætte sig selv og andre for.

Man må aldrig hejse et iturevet, snavset eller falmet flag. (se side 32 om behandling af gamle faner).

Flaget må aldrig være hejst efter solnedgang, medmindre det er særligt belyst.

Hejsning og nedhaling af flaget skal foregå i et værdigt tempo.

Flaget må ikke på noget tidspunkt røre ved jorden. Det vil være praktisk, både under fastgøringen og hejsningen af flaget at holde det sammenfoldet under armen, indtil det med sikkerhed er klar af jorden, når det folder sig ud.

Ophalerlinen skal være tot, dvs. flaget skal være halet helt op til flagknappen. Nedhalerlinen skal være slæk, således at flaget vajer frit fra stangen. Derved opnås en vis elasticitet, der skåner flaget i blæst.

Det er praktisk at give flaglinen (ophalerlinen), som flaget er sat med, en tørn omkring klampen, medens den slække line til flagets underkant sættes om klampen i anden omgang.

Flagkalender

Flaget hejses kl. 0800 og hales ned ved solnedgang. På dage, hvor solen står op efter kl. 0800, hejses flaget først ved solopgang:

1. januar	kl.	08.42	22. november	kl.	08.01
8. -	-	08.39	26. -	-	08.08
15. -	-	08.32	3. december	kl.	08.20
22. -	-	08.24	10. -	-	08.30
29. -	-	08.12	17. -	-	08.37
5. februar	kl.	08.00	24. -	-	08.42

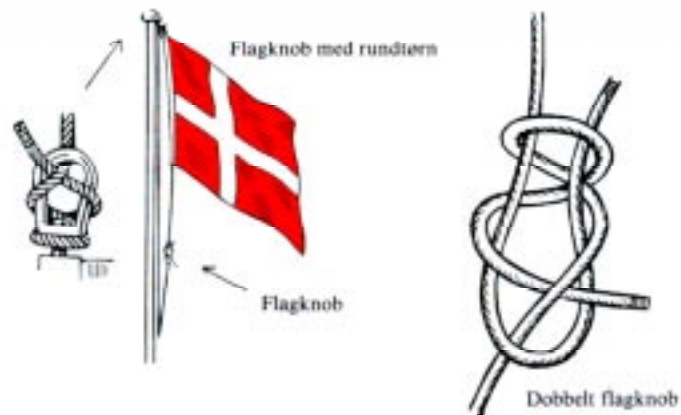
Tidspunkterne for flagets nedhaling kan beregnes på grundlag af denne tabel - dog med hensyntagen til evt. sommertid:

1. januar	kl.	15.43	1. juli	kl.	20.53
8. -	-	15.53	8. -	-	20.49
15. -	-	16.05	15. -	-	20.41
22. -	-	16.18	22. -	-	20.31
29. -	-	16.33	29. -	-	20.20
5. februar	-	16.18	5. august	kl.	20.06
12. -	-	17.04	12. -	-	19.51
19. -	-	17.18	19. -	-	19.34
26. -	-	17.34	26. -	-	19.17
4. marts	-	17.48	2. september	kl.	19.00
11. -	-	18.03	9. -	-	18.42
18. -	-	18.17	16. -	-	18.23
25. -	-	18.31	23. -	-	18.05
1. april	-	18.45	30. -	-	17.46
8. -	-	18.59	7. oktober	kl.	17.28
15. -	-	19.13	14. -	-	17.11
22. -	-	19.27	21. -	-	16.54
29. -	-	19.41	28. -	-	16.38
6. maj	-	19.55	4. november	kl.	16.22
13. -	-	20.08	11. -	-	16.08
20. -	-	20.20	18. -	-	15.57
27. -	-	20.32	25. -	-	15.46
3. juni	-	20.41	1. december	kl.	15.40
10. -	-	20.48	9. -	-	15.35
17. -	-	20.53	16. -	-	15.34
24. -	-	20.55	23. -	-	15.37
			30. -	-	15.43

Dog ses visse steder den praksis, at flaget nedhales kl. 20, uanset solen endnu ikke er gået ned.

Flagstik

Man bør anvende de korrekte flagstik, som vises her:

Flagknob

Flaglinen skal gøres omhyggeligt fast, således at flaget bliver, hvor det er, indtil det hales ned. Den, der hejser flaget eller haler det ned, skal fra begyndelsen have blottet hoved.

Alle andre tilstedeværende rejser sig og tager front mod flaget, medens det hejses eller nedhales. Mænd blotter hovedet.

Hvis man ikke er i besiddelse af en flagstang, kan man dog flage ved at ophænge flaget f.eks. fra en altan eller under et vindue. I så fald skal flaget anbringes med de kvadratiske felter opad.

I lejre og lignende bør der inden hejsning og nedhaling af flaget averteres:

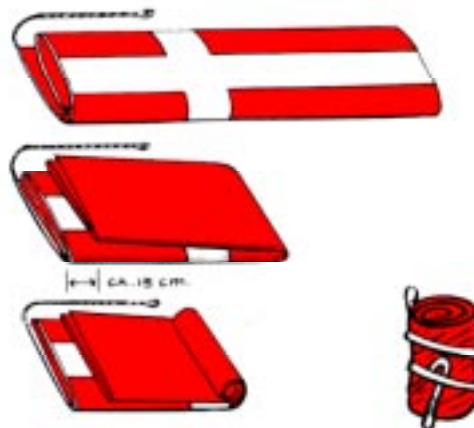
»Honnør for flaget«

I øvrigt afholdes der ofte sådanne steder en *flagparade* i forbindelse med hejsning og evt. også med nedhaling af flaget, og det vil da være ønskeligt, at der synges en til lejligheden passende sang, eller at der blæses et hornsignal.

Man bør i så fald sørge for, at flagets bevægelse op eller ned afpasses efter og slutter samtidig med sangen eller spillet, evt. at der synges eller spilles umiddelbart *efter* at flaget er nået helt til tops, henholdsvis lige *forinden* nedhalingen begynder.

Ved nedhalingen samles flaget over den ene arm. Det lægges sammen således, at korset dækkes af dugen. Flaget bør aldrig lægges sammen i fugtig tilstand.

Ved hejsning og nedhaling af store flag er det praktisk, hvis der anvendes en pæn kasse på ben, hvori flaget er klargjort før hejsning og hvor flaget kan samles ved nedhaling.

Pakning af flag.

Danske flagdage

De officielle flagdage fremgår af de fleste i handelen værende almanakker og kalendere. Herudover gives der officiel meddelelse - bl.a. gennem dagspressen - om flagning fra statens bygninger og skibe ved særlige lejligheder. Det vil være naturligt, at også private flager på disse dage.

Civile flagdage

1. januar	Nytårsdag
10. februar	Afstemningen i Sønderjylland Palmesøndag
28. marts	Dronning Ingrid Skærtorsdag Langfredag (halv stang til solnedgang) Påskedag 2. Påskedag
9. april	Danmarks besættelse (halv stang til kl. 12.02)
16. april	Dronning Margrethe II St.Bededag
29. april	Prinsesse Benedikte
5. maj	Danmarks befrielse 1945 Kristi Himmelfartsdag Pinsedag 2. Pinsedag
26. maj	Kronprins Frederik
5. juni	Grundlovsdag, Kampen ved Dybbøl 1848.
7. juni	Prins Joachim
11. juni	Prins Henrik
15. juni	Valdemarsdag, Genforeningsdag
30. juni	Prinsesse Alexandra.
25. december	Juledag
26. december	2. Juledag

Forsvarets flagdage

29. januar	Holmens Hæderstegn
2. februar	Kampen ved Mysunde 1864
11. februar	Stormen på København 1659
2. april	Slaget på Reden 1801
18. april	Slaget ved Dybbøl 1864
9. maj	Kampen ved Helgoland 1864
1. juli	Slaget i Køge Bugt 1677
6. juli	Slaget ved Fredericia 1849
25. juli	Slaget ved Ilsted 1850
4. oktober	Stormen på Frederiksstad 1850

Flagning på halv stang

På visse mindedage, i anledning af dødsfald og ved overførsel fra kapel o.lign. flages på halv stang. Flaget hejses først til tops og forbliver oppe i nogle sekunder. Derefter sættes det på halv, dvs. nedhales så langt, at flagets *underkant* befinder sig ud for midten af flagstangen.

Ved flagning fra husfacader sættes det hvide kors ud for flagstangens midte.

Når flaget skal hales ned, hejses det først til tops og forbliver oppe nogle sekunder, hvorefter nedhalingen finder sted.

På bisættelsesdagen flages på halv, indtil bisættelsen har fundet sted. Derefter hejses flaget på hel, hvor det forbliver indtil solnedgang.

Flagning på halv stang.

I forbindelse med mindegudstjenester o.l. flages på hel, indtil flaget et kvarter før højtideligheden sættes på halv. Umiddelbart efter højtidelighedens afslutning hejses flaget atter på hel og forbliver oppe indtil solnedgang.

Se i øvrigt bemærkningerne i sidste afsnit side 11

Flagning med Dannebrog sammen med andre nationers flag.

Internationale sportskonkurrencer, kongresser, skoler, centre, lejre osv. synes i højere grad end nogensinde tidligere at være præget af ønsket om at markere mødestedet med de deltagende landes flag. Det er mere reglen end undtagelsen, at en indbydelse til deltagelse i internationale arrangementer indeholder en opfordring til at medbringe landets flag.

Desværre viser det sig ofte, at værtsfolkene ikke opgiver målene på de ønskede flag, og det er mindre heldigt, da en flagborg helst skal være organiseret således, at alle fremmede flag har nogenlunde lige stor »vægt«. Yderligere problemer kan opstå, hvis man ikke tager hensyn til, at de forskellige landes flag har store variationer i forholdet mellem bredde og længde. Sættes bredden til 1,00 m, har følgende landes flag varieret længde således:

1,32	Danmark
1,38	Island, Norge
1,50	Belgien, Bulgarien, Frankrig, Holland, Italien, Portugal, Schweiz, Spanien, Tjekkoslaviet, Ungarn, Østrig
1,60	Sverige
1,64	Finland
1,70	Tyskland, Luxembourg, Rumænien
1,90	USA
2,00	Storbritannien med Commonwealth og tidligere besiddelser (stort set).

Hertil skal føjes, at både FN-flaget, EF-flaget og det olympiske flag falder i gruppen 1,50 m. Bortset fra de nordiske flag og FN-flaget, der frit kan benyttes (sammen med eller uden Dannebrog), består der et almindeligt forbud mod at flage med fremmede nationers flag på dansk territorium. Undtaget fra forbudet er ambassader, konsulater m.v. samt skibe. Skibe må vise fremmede flag efter international sædvane.

Tilladelse kan i hvert enkelt tilfælde gives af den lokale politimyndighed. Stående tilladelser gives ikke. Dannebrog skal samtidig være hejst.

Når der flages med Dannebrog sammen med andre nationers flag, er det normalt, at værtsnationens flag tildeles en særlig fremtrædende plads. Det kan ske ved ret enkle midler eller ved at følge de mere officielle regler.

Det enkleste og formentlig mest brugte er simpelthen at have to eller flere flag for værtsnationen. En anden mulighed er at placere værtsnationens flag på en ekstra høj mast eller for sig selv, hvis man har en mast, der er uafhængig af den øvrige serie.

Har man mulighed (og økonomiske ressourcer!!), bør man nærme sig følgende regler:

Den korrekte opstilling kan ske på to måder, idet man benytter sig af landenes navne i alfabetisk rækkefølge (hvis meget korrekt, da på diplomatiets sprog, der er fransk, hvilket giver navnene på en del lande andre forbogstaver end på dansk!!).

			A.			
Danmark	A-stat	B-stat	C-stat eller	D-stat	E-stat	osv.
			B.			
E-stat	C-stat	A-stat	Danmark	B-stat	D-stat	F-stat

Opstilling af flere nationers flag.

Nedenfor er nævnt de vigtigste lande, hvis navne på fransk *afviger væsentligt* fra de danske.

Autriche:	Østrig
Espagne:	Spanien
Etats-Unis D'Amérique:	USA
Grande-Bretagne:	Storbritannien (England)
Hongrie:	Ungarn
Pays-Bas:	Nederlandene (Holland)

Der må aldrig hejses flere flag på samme flagstang.

Hvis særlige grunde - f.eks. gæstevenskab - taler for det, kan man bryde den alfabetiske rækkefølge og anbringe det lands flag, som ved denne særlige lejlighed skal hædres, næst efter Dannebrog.

Med Dannebrogssfaner forholdes på tilsvarende måde som med flag beskrevet.

Når et overnationalt flag - f.eks. FN-flaget - anvendes, skal dette have den fornemste plads og helst hejses på en stang, der er særligt placeret. I begge tilfælde gælder, at opstillingen, der er vist her, skal ses fra tilskuerens plads.

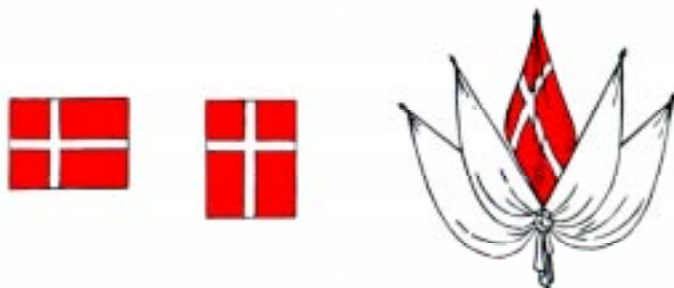

Dannebrog som udsmykning

Dannebrogflag må ikke uden særlig tilladelse forsynes med påtryk eller broderi. Ansøgning sendes til justitsministeriet.

Hvis en væg dekoreres med Dannebrog, f.eks. væggen bag en talerstol, skal flaget anbringes højt, og de kvadratiske felter skal vende opad eller til venstre for tilskueren.

I en vifteformet gruppe af forskellige nationers flag på stang bør Dannebrog og de nordiske landes flag anbringes i midten. Hensigtsmæssigt bør øvrige nationers flag anbringes i alfabetisk orden (efter vedkommende lands betegnelse) regnet fra midten, skiftevis til venstre og højre.

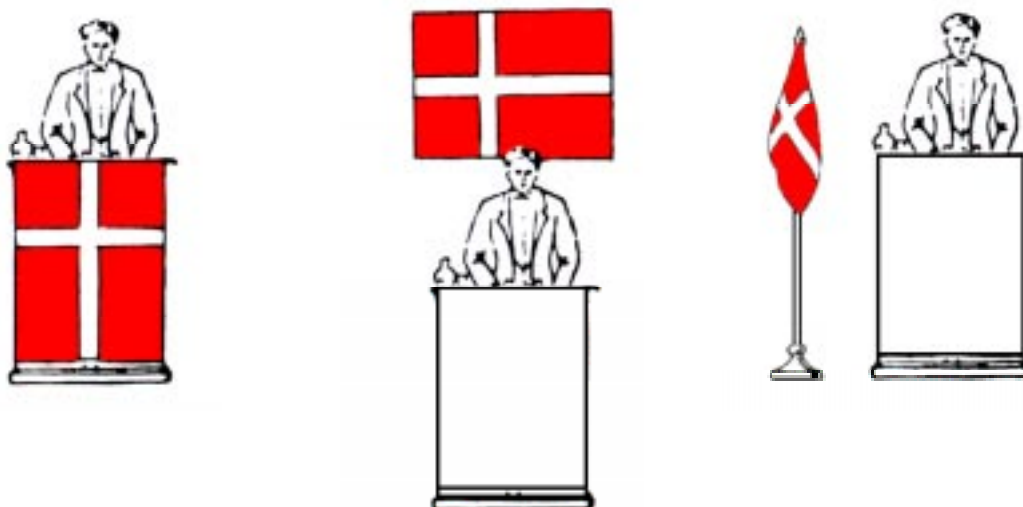
Udsmykning med Dannebrog.

Anbringes Dannebrog og et andet lands flag på væggen med stængerne over kors, skal Dannebrog sidde til venstre med stangen over det andet flags stang.

Korslagte faner.

Hvis talerstolen dekoreres med Dannebrog, skal flaget dække talerstolens forside. Dannebrog må ikke lægges over pulten, og det må i det hele taget aldrig anvendes som borddug eller til andre formål, der er flaget uvedkommende.

Udsmykning af en talerstol med Dannebrog.

Hvis kisten ved en bisættelse dækkes med Dannebrog, skal de kvadratiske felter ligge over kistens hovedende. Før ceremoniens afslutning fjernes flaget fra kisten.

Dannebrogsfaner

På faner skal stangen (eksklusive fanespydet) være ca. to og en halv gang fanedugens bredde. Den normale længde på fanestænger er 250 cm til skoler, ungdomskorps og -foreninger. En særlig stor fane med stang på 300 cm benyttes navnlig af mandlige idrætsfolk, af fagforeninger og lign. Fanesnorene plus kvaster skal være lige så lange som fanedugen.

Faneduge må påtrykkes eller påbroderes foreningsbomærke, navn m.v., men det skal udføres på en sober måde, der ikke dominerer fanedugen og helst koncentrerer sig i øverste kvadrat.

Faneindvielse

Mange spørgsmål om faneindvielsen gør det naturligt at bringe følgende historiske baggrund, der er uddrag af beretning fra hærens arkiv 1969:

Indvielsen af en fane var i begyndelsen ganske naturligt et militært ceremoniel, og et vigtigt led heri synes at have været islagningen af samtlige de søm, der skulle holde fanen til stangen. De ældste eksisterende regler foreskriver, at den nye fane skulle slås på stangen i regimentchefens bolig af chefen selv og hans øverste officerer.

Noget senere, 1766, synes man at være gået over til at alle befalingsmænd fra yngste fænrik og opefter slog et søm i, og så snart dette var sket, blev den ny fane præsenteret, og - som det dengang var skik og brug faneeden aflagt.

1842 noteredes atter en ændring. Nu skulle den nye fane indsendes til den regerende konges palæ, hvor repræsentanter for den militære afdeling derpå indfandt sig og overværede sømislagningen. På dette tidspunkt opstod begrebet »det eller de kongelige søm«. Man har eksempler på op til fem sådanne søm med kongens »navneciffer«.

Nutildags foretages en militær faneindvielse altid ved den pågældende militære enhed. 1. søm islås af Hendes Majestæt Dronningen eller en repræsentant for kongehuset, 2. søm af forsvarsministeren eller en af ham udpeget repræsentant (evt. forsvarschefen) og 3. søm af forsvarschefen eller en af ham udpeget general/admiral.

Som man ser af ovenstående, er det et gammelt militært ceremoniel, som de civile organisationer har videreført i tilpasset form gennem de godt 125 år, foreningsfaner har eksisteret.

Betydningen af indvielse er den ganske enkle, at man herigennem understreger, at denne fane nu er vor forenings fane, at den skal følge os i vort virke - som idrætsfolk, spejdere o.lign. - og den vil være med i festlige stunder, men også ved de alvorlige lejligheder, hvor vi f.eks. tager afsked med et mangeårigt medlem.

Følgende praktiske vink bør følges:

Ceremonien skal være vel planlagt og aftalt med alle deltagende parter.

Ceremonien bør gennemføres under hensyn til de vidt forskellige muligheder fra sted til sted. Generelt kan anføres, at planen skal være så enkel, at intet mislykkes.

De tre søm, der skal slås i for kongen/dronningen - fædrelandet og for foreningen er de tre øverste søm (i spydenden). Sømmene er slået i i forvejen, hvorfor der kun slås symbolsk på sømmene med 2-3 lette, men hørlige slag. Husk tilstedeværelsen af en lille hammer og forbered, hvor fanen skal anbringes under den fortsatte sammenkomst efter indvielsen.

Hav altid en fanebærer og en fanevagt, der forud har indøvet udrulningen af fanen m.v.

Er der en talerstol, kan fanen lægges på denne under ceremonien, men ellers lægges fanen blot ned i hånden på talerne/evt. fanevagten iflg. aftale.

Husk, fanedugen holdes fri af gulv/jord.

Skal der synges fællessang som f.eks. »Der er ingenting der maner« med et eller flere vers, skal sangen være fordelt til alle.

Når ovenstående praktiske spørgsmål er i orden, gennemføres selve faneindvielsen let i nedennævnte rækkefølge.

1. Skal fanen udleveres ved samme lejlighed står den givende organisations repræsentant klar med den sammenrullede fane, som han/hun overrækker formanden med en kort lykønskningstale. Formanden takker meget kort og giver fanen til fanebæreren med ordren »Rul fanen ud«.

Er fanen udleveret ved en tidligere lejlighed, står fanebæreren og -vagten klar med fanen og afventer ordren »Rul fanen ud«. Fanestangen sænkes nu til vandret - fanevagten placerer sig ved spydenden fanesnoren frigøres - fanebæreren ruller fanen ud i et roligt tempo - fanevagten sikrer at gulv/jord ikke berøres.

Er der musik til stede røres trommerne eller der kan blæses hornsignaler.

Når udrulningen er forbi ventes få sekunder, hvorefter fanen rejses til lodret og tages ved fod.

2. Formanden annoncerer: Vi går nu til indvielse af vor nye fane -jeg giver ordet til N.N. der vil slå det første søm i for Majestæten (Kongen/Dronningen).

N.N. får hammeren og med front mod. publikum siges f.eks.: »Det er mig en glæde og ære at slå det første søm i for Hendes Majestæt Dronningen«. Hvorefter de symbolske slag udføres på øverste søm og hammeren gives tilbage til formanden. Derefter gives ordet til N.N.2, der vil slå det andet søm i for fædrelandet og endelig gives ordet til N.N.3 (normalt formanden) der selv slår det 3. søm i for foreningen.

Det første søm islås normalt uden egentlig tale, bortset fra de »citerede ord«. De næste 2 søm medfører normalt, at de pågældende ønsker at fremsætte nogle ekstra bemærkninger, men det er vigtigt, at det bliver så kortfattet, at manuskriptet kan undværes.

Er fanen under proceduren anbragt hvilende mod et podie, kan den forblive der under hele forløbet. Skal den lægges direkte i hånden på talerne, rejses den og tages ved fod efter hver sømislægning.

Når sidste søm er slået i, synges evt. den afsluttende sang og herefter gives ordren »Før fanen på plads« (det forud planlagte sted, evt. en fanefod anbragt umiddelbart ved talerstolen).

Der kan ikke gives regler for, hvem der skal slå de 3 søm i. Vi kan blot anføre, at såfremt amtet er repræsenteret, bør det være amtets repræsentant, der slår det første søm i for kongehuset.

Såfremt borgmesteren er til stede eller repræsenteret ligger der noget symbolsk i at det er »den folkevalgte lokale repræsentant«, der slår sømmet i for fædrelandet.

Er der et æresmedlem til stede kan denne indsættes på enhver af de tre poster.

Generelt skal alle detaljer blot gennemføres på den efter vilkårene på stedet bedste måde.

Evt. tvivlsspørgsmål kan rettes til Danmarks-Samfundet eller til Sønderjysk Frivillige Brandværnsforbund.

Ceremoniel tildækning/ afdækning af fanen og oprulning af fanen

Fanebæreren

Det kræver et vist håndelag at bære en fane, sådan at den kommer til sin ret. Hvervet som fanebærer kræver ikke alene følelse for hvervets betydning, men også en vis fysisk styrke og den sikkerhed, der kommer af, at man kan sine ting.

Fanebærer med fanevagt.

Fanebæreren bør altid suppleres med en fanevagt til assistance samt afløsning ved langvarige opgaver.

Fanen opbevares normalt helt tør sammenrullet i et hylster.

Hvis fanen skal transporteres et stykke vej, før den skal bruges, skal fanebæreren lade hylsteret sidde på, indtil han når samlingsstedet.

I mange tilfælde hører til fanen et bandolér med en cylindrisk lomme, faneskoen, hvori fanestangens nederste ende - med dupskoen - kan støttes.

Bandoléret bæres over *venstre* skulder, således at fanebæreren har faneskoen til højre lidt over knæhøjde.

Fanebærer.

Hvis ceremonien nødvendiggør, at der marcheres langt med fanen udfoldet, vil det være klogt at medbringe bandolér, og i øvrigt kan fanesnoren bruges i blæsevejr.

Det gøres ved at slå en løs knude med fanesnoren udfør fanens nederste kvadrat. Derefter bindes fanesnoren omkring stang og fane i endnu en løs knude (se tegningen).

I andre tilfælde bør man lade bandoléret blive hjemme.

Når der trædes an, har fanebæreren fanen ved fod. Fanestangen støttes mod jorden med dupskoen ved den udvendige side af højre fod.

I retstilling trækkes fanestangen ind mod højre skulder og omfattes af højre hånd med tommelfingeren bagved og de øvrige fingre foran.

Når fanebæreren skal afmarchere, løfter han med højre hånd fanen, indtil højre hånd er på højde med issen og griber med venstre hånd fat om fanestangen i bæltehøjde. I denne stilling bæres fanen under marchen.

Hvis bandoleret ikke bruges, kan højre hånd - i stedet for i højde med issen - fatte om dupskoen *nederst* på fanestangen. Venstre hånd støtter om fornødent fanestangen i brysthøjde.

Fanebærerens påklædning er uniform med hvide handsker.

Hilsen med fanen

Fanesækning er en hyldest, som normalt kun tilkommer fædrelandet og kongelige personer samt fremmede statsoverhoveder.

Sækningen, der udgår fra den før beskrevne bærestilling, udføres ved at venstre hånd fører den nederste ende af fanestangen over på venstre side af kroppen, medens højre hånd sænkes så meget, at fanestangen så vidt muligt er vandret og peger skråt fremad til højre, så fanedugen hænger lige ned *uden at røre jorden*.

Sækningen påbegyndes, når fanebæreren er 10 skridt fra den, der skal hilses, og afsluttes, når han er 10 skridt forbi.

Fanen sænkes tilsvarende, når de kongelige personer ankommer og indtager deres pladser, eller når de passerer foran fronten.

Fanen sænkes endvidere, når der udbringes et leve for majestæten eller for fædrelandet, samt mens »Kong Kristian« eller »Der er et yndigt land« spilles eller synges.

Fanesækning kan være berettiget i enkelte andre tilfælde f.eks. ved bisættelser, se senere herom.

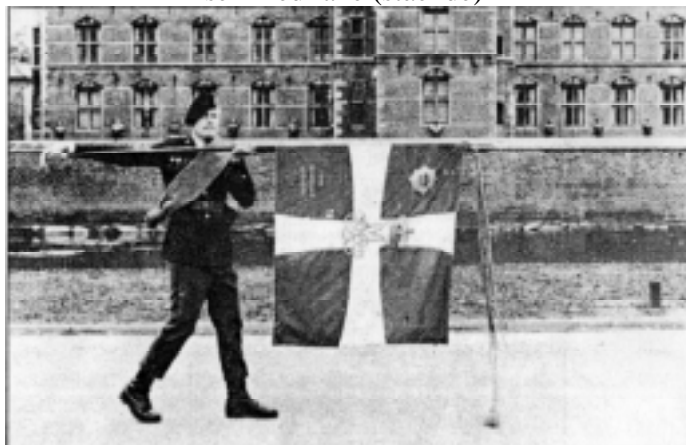
Som det fremgår af de første to linier i dette afsnit skal fanesækningen normalt betragtes som en særlig hyldest. Der er imidlertid skabt en mangeårig tradition såvel herhjemme som i udlandet for at idrætsorganisationer i forbindelse med konkurrencer, stævner, opvisninger mv. efter indmarchen tager front mod publikum og herunder sænker fanen som et svar på den hilsen og honnør publikum altid viser idrætsudøverne.

Denne hævdvundne skik kan fortsat følges, idet fanen herved *ikke hilser* publikum, men på en naturlig måde *kvitterer* på holdets vegne for publikums interesse.

Efter den aflagte »kvittering« anbringes fanen normalt på et forud aftalt sted.

Hilsen med fane (stående)

Hilsen med fane (under gang)

Faner ved stævner og optog.

Opstilling

Der stilles op til optog på følgende måde:

Orkester/ orkestre med fane(r)/ standard(er).

Faneborg/ Fanesektion

Det arrangerende værns fane, eller den fane, som det arrangerende værn ønsker skal lede optoget.

De resterende faner

Inviterede gæster.

Evt. ekstra orkestre.

Medlemmer af de frivillige brandværn.

Evt. ekstra orkestre.

Opstilling til optog

Ret og rør med en fane

Rørstilling med fane.

Retstilling med fane.

Uddeling af hædersbevisninger

Under uddeling af hædersbevisninger tages fanen til skulder.

Takt 1

Takt 2

Takt 3

Takt 3 med fane -skulderhylster
Fane ved skulder.

March

Under marchturen skal fanebæreren være opmærksom på at fanen ikke fanges i træer og andre forhindringer der hænger ud over marchruten.

Festmarch.

Fanemarch

Da fanemarchen er højdepunktet af festmarchen foretages den normalt kun af det værn, der arrangerer optøget. Man kan undtagelsesvis foretage fanemarch med hele faneborgen. Der skal være en meget god begrundelse for at foretage dette da det er meget svært at lave fanemarch med 10 - 30 faner og risikoen for at lave fejl er meget stor.

Afslutning

Når festmarchen/ optøget er afsluttet pakkes fanen ned.

Takt 1

Takt 2
Fanemarch

Takt 3

Afvikling af festmarch.

Opstilling af brandværnene	Kommando til værnene Brandværn træd an Til højre ret Se lige ud	Kommando til fanesektionen Følger samme ordre Følger samme ordre Følger samme ordre
Værnene afgiver melding Kaptajnerne træder ind Der meldes til formanden Formanden lader røre Evt. tale	Meldinger Træd ind Rør	Følger samme ordre
EVT. uddeling af hæderstegn	Til højre ret Se lige ud	Følger samme ordre Følger samme ordre Fane ved skulder
Modtagerne af hæderstegnene kaldes frem ved navneopråb Der uddeles hæderstegn Modtagerne af hæderstegnene træder ind		Fane ved fod
Fronten skridtes af	Rør Til højre ret Se lige ud	Følger samme ordre Følger samme ordre Følger samme ordre Fane ved skulder
Æresgæsterne skridter fronten af	Se til højre(venstre) Se lige ud	Følger samme ordre Følger samme ordre Fane ved fod
Æresgæsterne træder på plads bag Festmarch	Rør. Til højre ret Se lige ud	Følger samme ordre Følger samme ordre Fane ved skulder
Ankomst til fanemarch/ afslutning af festmarch	Højre (venstre) om Brandværn March Brandværn holdt Højre(venstre) om	Følger samme ordre Følger samme ordre Følger samme ordre Fane ved fod
Evt. tale Æresgæster indtager deres pladser til fanemarch	Rør Til højre ret Se lige ud	Følger samme ordre Følger samme ordre Fane ved skulder
Fanemarch		Fane march. (kun den eller de faner der går fanemarch) Fane ved fod
Træder ind til årsmøde	Rør Træd ind	Følger samme ordre Følger samme ordre

Faner ved fester

Fanen føres op af en fanevagt. Hvis der er udpeget en fanefører går denne foran fanen. Såfremt flere faner indgår vil der normalt være udpeget en fælles fanefører.

Fanerne tages ved fod, og rørstilling indtages.

Under indmarchen rejser alle sig med front mod fanerne. Forsamlingen sætter sig først, når opmarchen er tilendebragt.

I forbindelse med fællesspisning, underholdning, foredrag osv. stilles fanerne i fanefod, hvis sådanne haves, således at fanebærerne kan få lejlighed til at hvile sig. Evt. kan fanebærerne afløses af faneførerne eller andre fanevagter.

Inden den officielle fests afslutning føres fanerne ud i samme orden og rækkefølge som ved indmarchen, medmindre man lader dem blive i fanefod til festen er forbi.

Dannebrog ved kirkelige handlinger

I årenes løb er der gentagne gange rettet henvendelse til forbundet vedr. spørgsmålet om Dannebrog i kirken. Dette emne står direkte i forbindelse med den stærke tilknytning, der altid har været mellem kirken og nationens samlingsmærke.

Selve spørgsmålet om Dannebrog i kirken kan ikke besvares entydigt og generelt, men nedennævnte retningslinjer bør følges:

1. Uanset hvilken form for kirkelig handling, der er tale om skal præsten samt familien give deres tilladelse til fanens tilstedeværelse.
2. Er svarene positive fastsætter man i samarbejde med præsten/kordeggen, hvordan højtideligheden skal forløbe.
3. Hvis man ikke har en fast procedure ved kirken, for hvorledes faner skal behandles ved kirkelige handlinger kan efterfølgende retningslinier følges:
  - a) Ankomst og afgang.
    - i) Ankomst og afgang kan ske under henholdsvis præludiet og postludiet
    - ii) Fanerne kan være på plads i kirken, før menigheden ankommer, og føres ud, når kirken atter er tom.
Vælger man det første, rejser menigheden sig og gør front, mens fanerne langsomt føres frem til den aftalte plads - og når de atter føres ud.
  - b) Afløsning af fanevagter.
    - i) Hvad angår afløsning, bør fanevagten så vidt muligt vælge tidspunkter under salmesangen, men i det hele taget optræde med udpræget stilfærdighed

Spørgsmålet om at hilse med fanen i tilknytning til den kirkelige handling kan vanskeligt besvares entydigt. I hvert enkelt tilfælde bør dette og andre detaljer aftales med præsten. Dog bør fanen sænkes, når velsignelsen lyses.

At sænke fanen skal forstås således, at fanen fra (næsten) lodret stilling føres frem til en passende hældning afhængig af placering og øvrige omstændigheder. Oftest bliver der kun tale om en mindre hældningsvinkel.

Skal fanen ved begravelse forsynes med sørgeflor? Nej, principielt bærer fanen ikke sorg.

Dannebrog ved bryllupper.

Fanen står ved hovedindgangen til kirken når parret kommer ud fra kirken.

Dannebrog ved festgudstjenester og højmesser.

Ved festgudstjenester og højmesser repræsenterer fanerne som regel udover brandværnene ungdomskorps og søndagsskoler. Det er en god idé at aftale med kordegn eller kirketjener om på et neutralt tidspunkt forud at indøve ceremonierne, så alting forløber fint.

Dannebrog ved mindehøjtideligheder.

Fanen anvendes i kirken som ved begravelser/ bisættelser.

Æresvagter.

Når der opstilles æresvagt placeres fanen ved hovedgærdet af kisten. Hvis dette ikke af pladmæssige årsager kan lade sig gøre placeres fanes mest hensigtsmæssigt i nærheden af kisten.

Billede fra Æreskaptajn Peter Hansens bisættelse.

Dannebrog ved begravelser og bisættelser.

Der er flere situationer i forbindelse med begravelser og bisættelser:

Start på ceremonien.

- a) Kisten står i kirken.
- b) Kisten ankommer til kirken.
- c) Kisten hentes i kapellet med fane og følges til kirken med fanen.

Højtidelighed.

Afslutning af ceremonien.

- d) Ceremonien afsluttes i kirken og kisten bliver stående.
- e) Kisten føres til gravstedet og ceremonien afsluttes ved graven.
- f) Kisten føres ud af kirken og køres bort.
- g) Ceremonien afholdes i et krematorium.

Hvis båret føres til kirken er rækkefølgen:

Fane - Præst - Kiste - Følge

Er kisten i kirken kan man vælge at lade fanen tage opstilling før følget ankommer til kirken.

Ellers føres fanen ind efter at følget er ankommet til kirken ved at fanebæreren går i højre side af gangen. Fanebæreren skal under turen op af kirkegulvet være opmærksom på evt. kirkeskibe og lamper. Fane "knækkes" dvs føres med en hældning på ca. 45-60 grader.

Hvis man vælger at have fanevagten med til serimonien går fanevagten i venstre side af gangen.

Når kisten føres fra kirken til gravstedet er rækkefølgen:

Fane - præst - kiste - følge

Når kisten sænkes i graven hilses med fanen.

Der hilses når præsten foretager ved jordpåkastelsen, og hvis familien laver jordpåkastelse hilses der også.

Når familien har takket, tager fanebæreren fanen ved skulder, går fanebæreren hen til graven, hilser og samler fanedugen og går væk. Mens fanen hilser, gør evt. fanevagter honnør. Fanedugene holdes samlet om stangen, når de føres tilbage til samlingspladsen (våbenhuset), hvor de rulles sammen og anbringes i hylster.

Der har været talt meget om hvor mange gange, der skal hilse. Man kan nøjes med at hilse en gang, men eller hilses der tre gange (Faderen, Sønnen og Helligånden).

Hvis båren skal føres til rustvogn er rækkefølgen:

Fane - Præst - Kiste - Følge

Fane og æresvagt ved rustvogn.
(fra Æreskaptajn Peter Hansens bisættelse).

Ved rustvognen er rækkefølgen:

Fane - Præst - Følge

Fanebæreren hilser og fanevagten gør honnør når rustvognen kører fra kirken.

Ved deltagelse af mange faner og dårlig plads kan en enkelt fane hilse på de øvriges vegne.

Den korrekte påklædning for fanebærere ved bisættelser er uniform eller højtidsdragt (mørkt tøj, evt. kjole og hvidt). Fanebærerne samles i kirkens eller kapellets våbenhus, hvor de afdækker fanerne. Evt. hovedbeklædning lægges i våbenhus

Stiller der flere faner ved en bisættelse, samordnes disse af en fælles fanefører. Han fører fanerne fra samlingsstedet til de bestemte pladser.

De faner, der har nærmest tilknytning til den afdøde, opstilles ved kistens hovedende. De øvrige fanebærere tager opstilling i midtergangen (hovedskibet) med front mod hinanden. Når præsten træder frem, gør disse front mod ham.

Når velsignelsen lyses, står fanebærerne ret.

Efter præstens tale vender fanebærerne i hovedskibet atter front mod hinanden. Ved slutningen af sidste salmes næstsidsste vers føres fanerne ud af kirken. De faner, der blev ført ind først, føres også først ud, således at fanebærerne kommer til at passere mellem de opstillede faner. Udenfor tager fanebærerne opstilling på begge sider af rustvognen.

Fane ved ceremonielle kransenedlæggelser.

Ved ceremoniel kransenedlæggelse hilses med fanen, mens kransen lægges ved mindestenen/ mindemonumentet. Der hilses indtil personen, der har lagt kransen vender sig om for at gå væk/ tager en hue eller anden hovedbeklædning på hovedet. Det anbefales at ceremonien med kransenedlæggelsen ikke tager mere en 3 minutter.

Opbevaring af faner

1. Når en fane ikke er i brug, bør den opbevares og behandles som nedenfor beskrevet, idet uhensigtsmæssig behandling kan medføre, at dugen krøller stærkt og evt. mugner og skørner. Til opbevaringen bør anvendes:
  - et fanehylster af svært kunstlæder el. lign. og
  - et fanesvøb (rulleklæde).
  - a) Hvis fanen under brug er blevet våd, bør den, såvidt det praktisk er muligt, tørres, inden den igen rulles sammen og anbringes i fanehylsteret. Fanen må under ingen omstændigheder pakkes ind til opbevaring, før dugen og eventuelle fanebånd er helt tørre. Tørringen bør foregå langsomt og ikke ved anbringelse i sollys eller ved varmeapparat eller kakkelovn
  - b) Indpakning til opbevaring foregår ved, at fanespyd, fanesnøre og eventuelle fanebånd først aftages. Nederste del af fanestangen skrues af. Fanesvøbet lægges på et bord eller lignende, fanen lægges **på** svøbet, og fanesvøb og fanedug rulles sammen om stangen, men ikke for stramt. Eventuelle fanebånd foldes sammen én gang og lægges ind i den sidste omgang af fanesvøbet, dog således at metalbøjlerne ikke kommer i berøring med fanedugen.
  - c) Fanespydet og fanesnørene lægges i den udvendige lomme på fanehylsteret.
  - d) Opbevaringen efter sammenrulningen bør ske i et tørt rum med normaltemperatur (ikke i nærheden af varmeapparat el. lign.).
  - e) Ved dobbeltdug skal fanedugen ikke rulles om stangen, men lægges i bløde lag (plisseres) langs stangen, inden lagene sammenholdes med fanesnoren, og fanen lægges i hylster. Derved undgås den ødelæggende luftpose mellem de to faneduge.
2. Såfremt fanen - og da navnlig en silkefane - bruges som dekoration eller lign. indendørs igennem længere tid, kan den opstilles lodret eller skråt i en fanefod (eller -støtte), men fanedugen lider herved, og det vil altid være bedst, hvis fanen anbringes således, at dugen hænger fuldt udfoldet ned fra den vandret anbragte stang.
3. Renovering af gamle faner er meget kostbar. Følg derfor nøje opbevaringsreglerne.

Forsikring

Da de fleste faner er modtaget som gaver, tænkes der ikke altid på dette, men ildebrand, tyveri og hærværk forekommer. Husk derfor at indregne den aktuelle fanepriis i forsikringssummen.

Desuden bør man sikre sig, at fanen er dækket af en forsikring, hvor den opbevares. Mange faner anbringes i forsamlingshuse, menighedshuse, idrætshaller, klubhuse, lejrhytter o.m.a. Man bør være helt sikker på, at **egen forsikring dækker** da sådanne »fremmede« steds forsikring normalt ikke omfatter ting, der opbevares for andre.

Forhold ved opløsning af foreningen.

Opløses foreningen endeligt kan fanen skænkes til et lokalhistorisk museum eller landsdelsmuseum eller hvis foreningen har haft et landsdækkende virke til et landsdækkende museum sammen med arkivalier fra foreningens virke og en kort historisk beskrivelse af foreningen.

Ønskes dette ikke leveres fanen tilbage til Danmarks-Samfundet.

Gamle faner

Som antyd det ovenfor er renoivering af gamle faner en meget kostbar affære, der vil være uoverkommelig for de fleste. En gammel, måske meget smukt dekoreret fane, der ikke kan bruges mere, og da slet ikke udendørs, bør tildeles en fast placering, så den kan blive betragtet som et minde om foreningens fortid.

Udtjente flag og faneduge

Når et Dannebrog er blevet brugt så længe, at det ikke mere er præsentabelt, skal man sørge for, at det bliver tilintetgjort, så det ikke fx. bliver brugt som pudseklud eller blæser rundt på en losseplads!

Hvor barsk det end kan lyde, anbefales det, at det udtjente Dannebrog simpelthen brændes - enten i et privat ildsted eller via affaldet, der går til forbrændingsanstalten.

Index

D

Danmarks - Samfundet	2;7
Dannebrog	2;4;5;7;8;15;16;17;29;30;35

F

fanedug	8;32
---------	------

S

Splitflag	8
Splitflaget	8;9
Stutflag	8

V

Valdemarsflaget	7
-----------------	---

Illustrationer

Slaget ved Lyndanisse	6
Stutflag	8
Splitflag	8
Vimpel	10
Flagknob	12
Pakning af flag.	12
Flagning på halv stang.	14
Opstilling af flere nationers flag.	15
Udsmykning med Dannebrog.	17
Korslagte faner.	17
Udsmykning af en talerstol med Dannebrog.	17
Cerimoniel tildækning/ afdækning af fanen og oprulning af fanen	20
Fanebærer med fanevagt.	21
Fanebærer.	21
Hilsen med fane (stående)	23
Hilsen med fane (under gang)	23
Opstilling til optog	24
Rørstilling med fane.	24
Retstilling med fane.	24
Fane ved skulder.	25
Festmarch.	26
Fanemarch	26
Billede fra Æreskaptajn Peter Hansens bisættelse.	30
Fane og æresvagt ved rustvogn.	31